

Patrijzen keren terug in Brabantse Struikwaard

Maandag 29 augustus 2016

In 2013 werd het Jaar van de Patrijs georganiseerd. Op initiatief van Vogelbescherming werden in meerdere provincies (o.m. Gelderland, Groningen, Noord-Brabant, Zeeland) initiatieven genomen om de alarmerende achteruitgang van de patrijs een halt toe te roepen. Vooral op plekken waarbij het leefgebied substantieel werd verbeterd, was er verrassend snel succes. Bijvoorbeeld in de Brabantse Struikwaard bij Giessen.

Ernstig bedreigd

De patrijs is een ernstig bedreigde vogel geworden in Nederland. Hij gaat rap ten onder in ons intensief gebruikte boerenland. Het monotone agrarische landschap met voornamelijk maïs en grasland, zonder bloemen en kruiden, heeft patrijzen niets meer te bieden. Al 95 procent van de patrijzenpopulatie in Nederland is weggevaagd. Van de honderdduizenden patrijzen die er ooit op de Nederlandse akkers rondscharrelden zijn er nog maar krap 20.000 over.

In het Jaar van de Patrijs (2013) luidde Vogelbescherming de noodklok en werd met financiële hulp van het Prins Bernard Cultuurfonds en donaties van leden met pilotprojecten gestart die moesten laten zien, hoe het ook anders kon op het Nederlandse platteland. Bijvoorbeeld in de Brabantse Struikwaard bij Giessen.

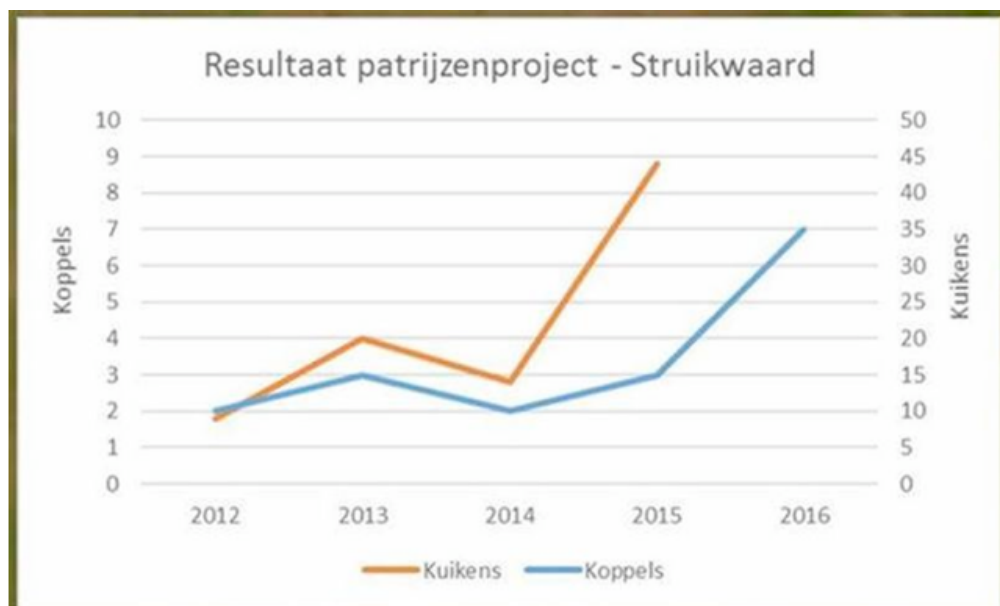
Patrijs zoekt voedsel en veiligheid

Voedsel en veilige broedplekken, aan die basisvoorwaarden ontbreekt het voor veel patrijzen. De intensieve landbouw in Nederland laat nauwelijks meer ruimte voor plekken waar ze kunnen broeden of naar onkruiden kunnen scharrelen. Hagen, houtwallen, graan –en kruidenranden hebben ze hard nodig om te kunnen overleven.

Waar dit soort maatregelen om het leefgebied van de patrijs te verbeteren in voldoende mate werden genomen, verging het de akkervogel aanzienlijk beter. Jochem Sloothaak, Coördinator Soortenbescherming bij het Brabants Landschap, zag hoe snel het ging. "De Struikwaard is een voormalige uiterwaard die is ingepolderd en inmiddels grotendeels buitendijks ligt. Het buitendijkse deel is zo'n 70 hectare groot en volledig in agrarisch gebruik. Er zaten in 2012 nog maar 2 paartjes patrijzen."

"Toen zijn we op deze plek een van de pilotprojecten van Vogelbescherming gestart. Samen met collega's van het Brabants Landschap en Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur hebben we bloemrijke graanranden, struweelhagen, houtwallen, kruidenrijk grasland en biologische akkers aangelegd. De patrijzen zaten er blijkbaar om te springen. Eerst zagen we het aantal vliegvlugge kuikens toenemen, maar dit jaar telden we al zeker 7 en waarschijnlijk 8 koppels in de Struikwaard. Dat is meer dan een paartje per 10 hectare!"

"Het is schitterend dat het effect zo duidelijk is. De akkers zijn op advies van Vogelbescherming ook opgesplitst en omzoomd met randen met takkenrillen. En wat denk je? Een nieuw broedgeval precies op het uiteinde van de takkenril. Dat is zo motiverend. Het maakt duidelijk dat we de patrijs echt kunnen redden van de ondergang."

Opschalen naar heel Nederland

De Struikwaard is een relatief klein gebied, maar het patrijzenproject geeft aan hoe effectief bescherming door middel van verbetering van het leefgebied kan zijn. Sloothaak: "Je mag van zulke kleine aantallen natuurlijk helemaal geen grafiekjes maken, maar ik heb het toch gedaan. Puur om te laten zien dat je met biotoopverbetering de reproductie van patrijzen en dus de overlevingskansen enorm verhoogd. In zo'n klein gebied en dan 8 koppels, ik vraag me af of dat ergens in Nederland wordt overtroffen."

"We hebben veel te danken aan de vrijwilligers van Altenatuur, die in het voorjaar, de nazomer en in de winter vlakdekkende tellingen uitvoeren. Dat geeft betrouwbare gegevens waar je veel van leert."

"In Brabant zien we dat het meteen beter gaat met de patrijzen als met de juiste maatregelen het leefgebied van de patrijs wordt verbeterd. Het is daarbij wel heel belangrijk dat je voldoende maatregelen neemt. Wij denken dat je pas bij zo'n 7% goed biotoop echt verschil gaat zien. Her en der een verbeterd akkerrandje is meestal niet voldoende. Hopelijk kunnen we dit concept van gedegen biotoopverbetering in de nabije toekomst daarom op grotere schaal uitvoeren, zodat de patrijs behouden kan blijven voor heel Nederland."